

فیض شریفی:

چوبک شکل تکامل یافته هدایت است

کتاب «صادق چوبک» جلد دوم از «داستان زمانه ما» به قلم فیض شریفی منتشر شد.

به گزارش خبرنگاران گروه فرهنگ، هنر و رسانه گزارش خبر، فیض شریفی درباره شیوه داستان‌نویسی صادق چوبک و آنتولوژی این نویسنده گفت: چوبک در داستان‌نویسی پیرو ادگار آلن پو، آنتوان چخوف، تولستوی در داستان «مرگ ایلیچ»، ارنست همینگوی و صادق هدایت بود. شاخصه داستان‌های این نویسندگان، به جز ژانر گوتیکی و مکتب رئالیستی، نمادگرایی و عناصر رمانتیکی، گروتسک، جنبه‌های روانکاوانه، توصیف صحنه‌های وحشتناک و نگاه فلسفی به هستی، رئالیسم جادویی، تکنیک سیال ذهن و محوریت عشق در عالی‌ترین شکل آن است. چوبک به تقریب توانسته با اخذ چنین ویژگی‌هایی، بهترین داستان‌های کوتاه را در ادبیات معاصر به وجود بیاورد.

او در پاسخ به این پرسش که آیا سبک و شیوه صادق چوبک در رمان‌هایش هم مثل داستان‌های کوتاه اوست؟ اظهار داشت: سؤال خوبی است. از نگاه من تمام شخصیت‌های داستان‌های کوتاه چوبک، به‌نحوی در رمان «سنگ صبور» به تکامل می‌رسند و نقش می‌گیرند؛ کتاب بی‌تاثیر از جیمز جویس نیست. این رمان قطور مثل یادداشت‌های زیرزمینی فئودور داستایفسکی، چنلحنی است.

شریفی در پاسخ به این پرسش که جایگاه چوبک را در ادبیات امروز چگونه ارزیابی می‌کنید تصریح کرد: چوبک از نگاه من شکل تکامل‌یافته صادق هدایت است. اما او بیشتر در قلب و مغز شخصیت‌هایش نفوذ می‌کند. نثری مینیاتوری دارد و سبک غالب داستان‌هایش ناتورالیستی است.

ناتورالیست‌ها به وراثت، روان و جسم اشخاص نفوذ می‌کنند و ریزه‌ریز به زوایای محیط و وجود اشخاص داستان مشغول می‌شوند. معتقدم آثار چوبک به خوبی نقد و بررسی نشده است. ۳۳۳ صفحه درباره او نوشته‌ام و بر آن شدم که مثل خودش جزء به جزء داستان‌هایش را بررسی کنم.

صادق چوبک تیرماه ۱۲۹۵ در بندر بوشهر از نیستان عالم معنا بریده شد و به دنیا آمد. دوره ابتدایی و دبیرستان را در بوشهر و سپس در یک کالج آمریکایی درس خواند و در ۱۳۱۶ با خانم قدسی ازدواج کرد. در وزارت فرهنگ و ستاد ارتش هم به عنوان مترجم استخدام شد. چوبک دو پسر با نام‌های روزبه و بابک دارد.

او سال ۱۳۲۴ مجموعه داستان کوتاه خود «خیمه‌شب‌بازی» را نشر داد و این مجموعه بسیار گل کرد. چوبک گاهی با گروه «ربعه» (صادق هدایت، مسعود فرزاد، مجتبی مینوی و بزرگ علوی) پرسه می‌زد ولی بیشتر با هدایت اخت بود. چوبک دومین مجموعه داستان‌های خود «انتری که لوطی‌اش مرده بود» را چاپ و منتشر کرد. با مجله سخن همکاری می‌کرد و چند سفر علمی و فرهنگی به آمریکا، مسکو، سمرقند، داشت و چند کتاب ترجمه کرد. ترجمه «پینوکیو» اثر کارلو کلودی و شعر «غراب» ادگار آلن پو، تاثیر بسیاری بر داستان و شعر معاصر ایران به‌وجود آورد. رمان «تنگسیر» (۱۳۴۲) به چند زبان زنده دنیا ترجمه و فیلم شد. این رمان بر مجامع فرهنگی ایران و جهان بسیار تاثیر گذاشت، عده‌ای آن را رد کردند و عده‌ای دیگر مثل رضا براهنی به تایید او قلم زدند.

چوبک دو سال بعد از «تنگسیر»، مجموعه داستان «چراغ آخر» را چاپ و منتشر کرد. پس از آن در ۱۳۴۴، ۱۰ داستان کوتاه روز «اول قبر» و پس از آن رمان بزرگ «سنگ صبور» را به چاپ رساند. چوبک بعد از انقلاب چون چشم‌اش ضعیف شد گوشه گرفت و هر چه کتاب بعد از «سنگ صبور» نوشته بود، آتش زد. چوبک در تیرماه ۱۳۷۷ در سن ۸۲ سالگی به خاموشی گرایید.

کتاب «صادق چوبک» جلد دوم از مجموعه «داستان زمانه ما» در انتشارات حس هفتم منتشر شده است.